herpy

DRZEWOŁAZY

## Vicente's Poison Frog

# *Oophaga vicentei*

*Oophaga vicentei* to mały, jaskrawo ubarwiony i aktywny za dnia drzewołaz, osiągający do 24 mm, występujący wyłącznie w środkowej Panamie. Ubarwienie waha się od żółtego i czerwonego po niebieskie, szare i zielone, często z czarnym siateczkowatym wzorem. Gatunek jest zagrożony w naturze, a wiedza o jego hodowli jest skąpa.

Rodzina: Dendrobatidae  Dawna nazwa: *Dendrobates vicentei*

### NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

#### ZWIERZĘ

| | |
|---|---|
| Wielkość dorosłego osobnika | **12-24 mm**<br>długość od pyska do kloaki |
| Długość życia | **10-15 lat** |
| Aktywność | **Za dnia** |
| Tryb życia | **Nadrzewny i naziemny** |
| Środowisko | **Las deszczowy** |
| Toksyny skórne na wolności | **Słabe** |
| Toksyny skórne w niewoli | **Brak**<br>Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny |
| Trudność | **Doświadczony** |

#### HODOWLA

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **45 × 45 × 60 cm**<br>D × S × W dla 2 dorosłych osobników |
| Temperatura w dzień | **22-26 °C** |
| Temperatura w nocy | **19-21 °C** |
| Wilgotność | **80-100%** |
| Woda | **Miska z wodą**<br>głębokość 1-2 cm |
| UVB | **Opcjonalne**<br>Strefa Fergusona 1 |
| Pokarm | **Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)** |
| Utrzymanie | **W parach** |

#### ROZMNAŻANIE

| | |
|---|---|
| Rozmnażanie | **Jajorodny** |
| Rozwój | **Kijanki noszone do wody** |
| Miejsce składania jaj | **W kątach liści (np. bromelii)** |
| Liczba jaj w zniesieniu | **1-12** |
| Czas do wyklucia | **10-14 dni** |
| Okres larwalny | **42-56 dni**<br>od wyklucia do metamorfozy |
| Pokarm larw | **Niezapłodnione jaja samicy** |
| Opieka nad potomstwem | **Pilnuje jaj, nosi kijanki i karmi kijanki jajami** |

#### OCHRONA I FORMALNOŚCI

| | |
|---|---|
| CITES | **Załącznik II** |
| IUCN | **Zagrożony (EN)** |

## O gatunku

*Oophaga vicentei* to jeden z mniejszych gatunków w rodzaju *Oophaga*. Dorosłe osobniki mierzą 12-24 mm od pyska do kloaki, a obie płcie są tej samej wielkości. Ubarwienie grzbietu bardzo różni się między populacjami: żółte, czerwone, niebieskie, szare lub zielone, najczęściej z czarnym lub ciemnobrązowym siateczkowatym wzorem na grzbiecie i na wierzchniej stronie wszystkich czterech kończyn. Młode tuż po metamorfozie są znacznie czarniejsze niż dorosłe, a pysk może być zarówno zaokrąglony, jak i spiczasty.

Gatunek został opisany w 1996 roku przez Jungfera, Weygoldta i Juraske pod nazwą *Dendrobates vicentei*. Obecnie należy do rodzaju *Oophaga*, w którym samica karmi kijanki niezapłodnionymi jajami.

Toksyny skórne: w naturze *O. vicentei* zjada m.in. mrówki i roztocza wytwarzające alkaloidy i to z nich prawdopodobnie pochodzi trucizna w skórze. Siła toksyn nie została zbadana u tego gatunku, dlatego uważa się ją za łagodną. Zwierzęta wyhodowane na muszkach owocowych i skoczogonkach nie stają się toksyczne. Po każdej pracy w terrarium zawsze myj ręce.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

## Występowanie i środowisko

*Oophaga vicentei* występuje wyłącznie w środkowej Panamie, w prowincjach Veraguas, Coclé i Colón, po karaibskiej stronie kraju. Populacja dzieli się na dwie grupy genetyczne: zachodnią i wschodnią. Zasięg obejmuje Park Narodowy Santa Fé oraz Park Narodowy Omar Torrijos.

Obszar występowania jest niewielki, a las jest wycinany pod kopalnie, rolnictwo, hodowlę bydła i miasta. Do tego dochodzą odłowy na potrzeby handlu zwierzętami oraz chytridiomikoza, choroba grzybicza, która zabiła inne żaby w tym regionie. Dlatego gatunek figuruje na Czerwonej liście IUCN jako zagrożony (EN).

> **Naturalny zasięg:** Panama.

### ŚRODOWISKO

*Oophaga vicentei* żyje w wilgotnym tropikalnym lesie deszczowym, od nizin w pobliżu wybrzeża do około 900 m n.p.m. Jest przede wszystkim nadrzewny i rozmnaża się wysoko w bromeliach, ale żeruje także w ściółce i między kamieniami na dnie lasu. Gatunek jest aktywny za dnia.

Klimat jest tropikalny: ciepły i wilgotny przez cały rok, chłodniejszy na wyższych wysokościach, a powietrze w lesie jest niemal zawsze nasycone wilgocią. Gatunek nie ma okresu spoczynku zimowego.

## Hodowla

### TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Oophaga vicentei* jest skąpa. Opiera się więc na klimacie i siedlisku oraz na krewniakach lepiej poznanych w niewoli: *Oophaga pumilio*, *Oophaga histrionica*, *Oophaga sylvatica* i *Oophaga lehmanni*. Temperatura, czas inkubacji, długość rozwoju larwalnego i długość życia zostały zaczerpnięte od *Oophaga pumilio*, który ma tę samą wielkość i tę samą biologię rozrodu.

Para potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm, ponieważ gatunek wspina się i rozmnaża wysoko. Dno zbuduj z warstwy drenażowej z keramzytu, siatki oddzielającej i wilgotnego podłoża z włókna kokosowego, mchu i kory storczykowej. Na wierzch połóż warstwę dużych, suchych liści, aby w podłożu mogły żyć skoczogonki i równonogi, a żaby miały kryjówki.

Umieść bromelie na różnych wysokościach i posadź rośliny pnące, takie jak filodendron i figowiec pnący. Bromelie są zarówno kryjówką, jak i miejscem rozrodu. Zapewnij dużo kryjówek i przerwane linie widoczności, aby zwierzęta mogły się unikać. Uszczelnij wszystkie szczeliny, bo tak małe żaby uciekną przez bardzo małe otwory. Więcej niż jedna para wymaga znacznie większego terrarium.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Inkubacja jaj

### TEMPERATURA

Temperatura w dzień powinna wynosić 22-26 °C, a w nocy 19-21 °C. Żaby źle znoszą ciepło, więc unikaj dłuższych okresów powyżej 28 °C. Ustaw terrarium w chłodnym miejscu, zadbaj o wentylację i używaj lamp, które nie grzeją.

Gatunek nie ma okresu spoczynku zimowego.

### WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 80-100 % i nigdy nie spadać poniżej 70 %. Zraszaj terrarium dokładnie raz lub dwa razy dziennie wodą bez wapnia i chloru (deszczówką lub wodą z odwróconej osmozy), tak aby liście i bromelie były mokre. System mgłowy lub zraszający ułatwia utrzymanie stabilnej wilgotności.

Utrzymuj ruch powietrza dzięki kratkom wentylacyjnym, bo stojące, wilgotne powietrze sprzyja pleśni i bakteriom. Podłoże ma być wilgotne, ale nie może stać w wodzie. Jeśli w terrarium jest zbyt sucho, żaby chowają się w kryjówkach i tracą na wadze.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

### WODA I JAKOŚĆ WODY

Wystarczy płaska miseczka z 1-2 cm wody, bo żaby słabo pływają. Utrzymuj ją w czystości i wymieniaj wodę codziennie lub co drugi dzień. Używaj deszczówki, wody z odwróconej osmozy lub odchlorowanej, ponieważ płazy wchłaniają wodę i substancje przez skórę. Unikaj środków czystości, mydła i preparatów do pielęgnacji roślin w terrarium i w jego pobliżu.

Do rozrodu potrzebne są bromelie lub małe pojemniki z wodą na różnych wysokościach. Kijanki dorastają w tych małych zbiornikach wody, a nie w miseczce.

### OŚWIETLENIE I UVB

UVB raczej nie jest konieczne, ale niewielka dawka UVB (strefa Fergusona 1) nie szkodzi i jest opcjonalna. Oświetlenie dla roślin przez 10-12 godzin dziennie utrzymuje rośliny przy życiu, a noc powinna być ciemna. Lampy nie mogą nagrzewać terrarium powyżej 26 °C.

Czytaj więcej: Światło i UVB

### ŻYWIENIE

Gatunek potrzebuje bardzo małych owadów karmowych. Podstawą diety są małe, nielotne muszki owocowe (*Drosophila melanogaster*) i skoczogonki, uzupełniane mszycami, małymi termitami i małymi równonogami.

Dorosłe karm 3-4 razy w tygodniu i nie podawaj nowych muszek, zanim poprzednie nie zostaną prawie zjedzone. Oprószaj muszki wapniem i witaminami raz w tygodniu u dorosłych i przy co drugim karmieniu u młodych. Samica składająca jaja troficzne potrzebuje obfitego i urozmaiconego pożywienia.

Prowadź własne hodowle muszek owocowych i skoczogonków. W naturze pokarm stanowią małe stawonogi, m.in. mrówki i roztocza.

### ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

*Oophaga vicentei* jest aktywny za dnia. Samiec nawołuje z wysoko położonego miejsca i wybiera miejsce rozrodu. Samice mogą zjadać jaja innych samic, dlatego para jest najbezpieczniejszym rozwiązaniem. Żab nie należy brać do ręki, ponieważ ich skóra jest cienka i wrażliwa. Podczas sprzątania przenosi się je do czystego, wilgotnego pojemnika.

Nie zmieniaj zbyt wiele naraz i zachowaj kryjówki, aby żaby się nie stresowały.

## Rozmnażanie

### DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płcie są podobne pod względem wielkości i ubarwienia. Samca rozpoznaje się po nawoływaniu oraz po tym, że wybiera miejsce rozrodu. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany; *O. pumilio* dojrzewa w wieku około 10 miesięcy. Najpewniejszym sposobem na uzyskanie pary jest wspólne odchowanie dwóch młodych.

### GODY I KOPULACJA

Samiec znajduje miejsce przy bromelii i przywołuje samicę. Para wykonuje głaszczące ruchy tylnymi kończynami, a samica obraca się w kółko przed złożeniem jaj i po nim. Rozród jest związany z deszczem, więc intensywniejsze zraszanie może go pobudzić. Samica nie składa nowych jaj, dopóki karmi kijanki.

### JAJA I KIJANKI

Jaja składane są na liściu przy bromelii, wysoko nad ziemią. Samica składa 1-12 jaj naraz; największe zniesienia są niezwykle duże jak na ten rodzaj, w którym *O. pumilio* składa 3-5 jaj. Rodzice nie pozostają przy jajach, ale samiec wraca mniej więcej raz dziennie i je nawilża.

Po wykluciu samica przenosi kijanki pojedynczo na grzbiecie do wypełnionych wodą bromelii. Tam karmi je niezapłodnionymi jajami troficznymi: kijanka pływa i wibruje przy powierzchni, gdy samica się zbliża, i zjada składane przez nią jaja. Kijanki żywią się wyłącznie jajami troficznymi i nie przyjmują innego pokarmu. Każda kijanka musi mieć własny mały zbiorniczek wody, w przeciwnym razie zjadają się nawzajem. Nie usuwaj jaj ani kijanek, ponieważ jaj troficznych nie da się niczym zastąpić.

### METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 10-14 dniach, a metamorfoza kijanek po 42-56 dniach. Gdy pojawią się przednie kończyny, dostęp do lądu musi być łatwy, bo świeżo przeobrażona żabka może się utopić.

### ODCHÓW MŁODYCH

Młode tuż po metamorfozie są bardzo małe i znacznie czarniejsze niż dorosłe. Zapewnij im wilgotne, proste terrarium z ręcznikiem papierowym jako podłożem oraz małymi bromeliami lub liśćmi jako kryjówkami. Karm je codziennie skoczogonkami i najmniejszymi muszkami owocowymi, oprószanymi wapniem i witaminami przy co drugim karmieniu. Młode przenosi się do większego terrarium, gdy dobrze jedzą i podrosną; krzywa wzrostu nie jest udokumentowana dla tego gatunku.

## Zdrowie i częste błędy

Typowe błędy i choroby są takie same jak u innych małych drzewołazów:

- Zbyt wysoka temperatura lub zbyt suche powietrze: żaba się wycofuje i traci na wadze. Obniż temperaturę i zraszaj częściej.
- Niedobór wapnia i witamin: słabe kończyny i choroby niedoborowe. Oprószaj pokarm zgodnie z planem.
- Chytridiomikoza: choroba grzybicza, która dotknęła płazy w ojczyźnie gatunku. Nowe zwierzęta trzymaj w kwarantannie, a w razie ospałości, łuszczenia się skóry lub braku apetytu skontaktuj się z weterynarzem znającym się na płazach.
- Pasożyty jelitowe powodują wychudzenie, mimo że żaba je.
- Młode są delikatne: niedobór wapnia i słaba kondycja to najczęstsze problemy.

Do każdego terrarium używaj osobnych, czystych narzędzi.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

### Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.